

**5310.01 “DÜNYA İQTİSADİYYATI” ixtisasi üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı üçün
nümunəvi mövzular**

1. Tələb və təklif ayrılıqları və onların yerdəyişməsinə təsir edən amillər.
2. Tələb və təklif qanunu. Tələb və təklifin tarazlığı. Bazar tarazlığının L.Valras və A.Marşall təhlili.
3. Məcmu təklif əyrisinin qısamüddətli və orta müddətli dövrdə (qiymətə görə) dəyişməsi.
4. Tələb həcmində dəyişmə ilə tələbin səviyyəsinin dəyişməsi anlayışları arasında fərq (Qrafik izah)
5. Təklif miqdarında dəyişmə ilə təklifin səviyyəsinin dəyişməsi arasında fərq (Qrafik izah)
6. Tələbin qiymət elastikliyi (qrafik izahla) və onu müəyyən edən amillər. Bu göstəricinin tədqiqat üçün üstün və zəif cəhətləri
7. Təklifin qiymət elastikliyi və onu müəyyən edən amillər. Bu göstəricinin tədqiqat üçün üstün və zəif cəhətləri.
8. Azalan faydalılıq həddi, gəlir və əvəzetmə effektləri.
9. Pula tələb nəzəriyyəsi və tələbin formaları. Dövrüdəki pulun həcmi nəzəriyyəsinin izahı Pula tələb və təklif ayrılıqları. Pul bazarı (pulun həcmi, faiz dərəcələri).
10. Rəqabətli və inhizərçi bazarda istehsalçı və istehlakçı faydasının (və cəmi faydanın) dəyişməsinin qrafik izahı
11. Dünya iqtisadiyyatı vahid sistem kimi. obyekt və subyektləri.
12. Dünya iqtisadiyyatının yaranmasının obyektiv əsasları və amilləri. inkifafının əsas xüsusiyyətləri.
13. Dünya təsərrüfat sistemi və ümumdünya təsərrüfatının formalaşmasının ümumi və fərqli cəhətləri. Bəşəriyyətin iqtisadi inkisafının nəticəsi.
14. Dünya iqtisadiyyatının formalaşması və beynəlxalq əmək bölgüsü.
15. Beynəlxalq əmək bölgüsünün inkişaf istiqamətləri. İnkişaf və asılılıq səviyyəsi: dünya təsərrüfatının mərkəz və əyalət bölgüsü. Dünyada mərkəz və əyalət qütblərinin inkisaf proseslərində rolu.
16. Dünya iqtisadiyyatının sistemli inkisafına konseptual yanasmalar.
17. Dünyanın sistemli inkisafını əks etdirən əsas iqtisadi və sosial-mədəni nəzəriyyələr
18. Beynəlxalq əmək bölgüsü, mütləq və müqayisəli üstünlüklər (A.Smit, D.Rikardo)
19. İqtisadi resursların beynəlxalq hərəkətinə (E.Hekser, B.Olin) dair konsepsiyalar
20. İqtisadi artım mərhələlərinə dair Uolt Rostonun sosial-mədəni konsepsiyası
21. Müasir sənaye inqilabı və meqaiqtisadiyyat. Müasir dünya iqtisadiyyatı: yeni irəliləyişlər və xüsusiyyətlər
22. Vahid industrial cəmiyyəti haqqında Aron Raymond nəzəriyyəsi
23. Yeni industrial cəmiyyətə dair Con Helbreyt nəzəriyyəsi
24. Yeni post industrial cəmiyyətə və Vahid sivilizasiyaya dair Daniel Bellin və Frensis Fukuyamanın konsepsiyası
25. Dünya iqtisadiyyatının qloballaşması və qlobal demoqrafik dəyişikliklər.
26. Dünya əhalisinin artımı ilə qlobal iqtisadi inkişaf arasında qarşılıqlı əlaqə.
27. Dünya əhalisinin geniş təkrar istehsalının müasir tipi.
28. İnkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrdə demoqrafik situasiya. Müasir siyasi-iqtisadi vəziyyət və dünya əhalisinin miqrasiyasının əsas cəhətləri.
29. Beynəlxalq əmək bazarları. Qloballaşma və beynəlxalq miqrasiyada yeni meyillər.
30. İnsan kapitalının hərəkəti. Miqrantların əməyinin keyfiyyəti və məşğulluq problemi. Yaşayış səviyyəsi və keyfiyyəti
31. Qlobal inkişaf prosesləri və dünya əhalisinin təmərküzləşmə mərkəzləri.
32. Beynəlxalq miqrasiyanın təzimplənməsi.

33. Beynəlxalq Əmək Təşkilatı (BƏT) və onun beynəlxalq əmək bazarının tənzimlənməsində rolu
34. Azərbaycanın demoqrafik və miqrasiya siyasətinin qanunvericilik bazası. Azərbaycanda beynəlxalq miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi
35. Dünya resurslarının təsnifatı və strukturu. Dünyanın təbii və iqtisadi resurs potensialı.
36. Dünya resurslarının miqyası və bölgüsü. Resurslardan səmərəli istifadənin əsas aspektləri: Qarşılıqlı əvəzlənmə, tamamlanma və mobillik
37. Təbii və iqtisadi resurslardan global istifadənin imkanları.
38. Təbii resurs və ətraf mühit arasında qarşılıqlı asılılıq.
39. Yerli və global iqtisadi risklər. Ekoloji risklər və iqtisadi resursların istehsalı və istifadəsi.
40. Dünyada insan faktorunun rolu və inkişafı
41. Dünyanın maliyyə resursları və sahibkarlıq resursları.
42. Elmi resurslar və elmi-texniki mərkəzlər.
43. Dünya iqtisadiyyatında yeni resurslar: «Bilik iqtisadiyyatı», «Yasıl iqtisadiyyat», İKT və müasir infrastruktur sistemlər
44. Dünyanın resurs bazasının artırılması problemləri və perspektivləri.
45. Müasir dünyada istehsal resurslarının və sərvət formalarının transformasiyası
46. Dünyanın bütöv iqtisadi sistemi kimi formalaşmasını şərtləndirən nisbi və mütləq amillər.
47. Dünya iqtisadi sisteminin formalaşması istiqamətləri.
48. Müasir dünyada inteqrasiya və dezinteqrasiyal prosesinin siyasi və iqtisadi əsasları.
49. Dünyada iqtisadi təcridləşmənin səbəbləri və sosial-iqtisadi nəticələri
50. Geoiqtisadi məkan və onun strukturca genişlənməsi. Geoiqtisadi məkanda iqtisadi transformasiya.
51. Vahid dünya iqtisadi strukturunun təkmilləşməsi meyli ilə liberallaşma meylinin güclənməsi.
52. Müasir geoiqtisadiyyatın dünyadakı çoxşaxəli transmilli nəqliyyat-kommunikasiya vasitələrinə, əlverişli məkanlara nəzarət imkanları.
53. Geostrateji inkişafın iqtisadi güc vasitələrinə nisbətən hərbi-siyasi və dini-etnik vasitələrin reallaşdırılmasına üstünlük verməklə hədəflənməsi
54. Müasir iqtisadi inteqrasiya birliklərinin uzun müddətli məkan xarakteristikası.
55. Geoiqtisadi məkan və dünya əhalisinin təhsil və mədəni səviyyəsinin yüksəlməsi.
56. Dünya iqtisadiyyatı sisteminin strukturu və tərkib elementləri. Əsas ölkə qrupları.
57. Dünya iqtisadiyyatında mərkəz və əyalət anlayışları, onların assimetrik qarşılıqlı asılılığı
58. Global iqtisadi struktur dəyişikliklər. Struktur islahatların mühüm tipləri.
59. Dünya iqtisadiyyatında ən mühüm sektorlar və sahələr, onların strukturu və tərkib hissələri.
60. Dünya iqtisadiyyatının təkrar istehsal strukturu, təkrar istehsal zənciri və onun əsas tərkib elementləri
61. Dünya iqtisadiyyatının sosial-iqtisadi strukturu. Əsas infrastruktur sahələr
62. Xidmətlərin dinamik inkişafının əsas səbəbləri. Xidmətlərlər istehsalının beynəlxalq ticarətlə bağlılığı. Xidmət istehsalının və xidmətlərlə ticarətin spesifikasiyası
63. Xidmətlərlə ticarətin strukturu və əsas meylləri. Dünya xidmətlər istehsalında qabaqcıl ölkələr. İnkişaf etmiş ölkələrin xidmətlərlə ticarətdə üstün mövqeyi
64. Xidmətlərlə beynəlxalq ticarətin tənzimlənməsi. Azərbaycanın beynəlxalq xidmət bazarında iştirakı
65. Dünya bazarının təkamülü və formalaşması mərhələləri. Dünya bazarının strukturu və təsnifatı
66. Dünya bazarının konyunkturunu və onun formalaşmasının xarakteri. Dünya bazarının konyunkturunu formalasdırən əsas amillər. Tələb və təklif, endogen və ekzogen, qısa, orta və uzunmüddətli amillər. Tsiklik və qeyri-tsiklik amillər
67. Dünya iqtisadiyyatının inkişafında dünya bazarının yeri və rolu. Dünya bazarında rəqabətin beynəlxalq və milli səviyyələrdə tənzimlənməsi

68. Dünya bazarında qiymətlərin formalasması xüsusiyyətləri.
69. Dünya bazarının tarazlığı. Tarazlı bazar qiymətləri. Dünya qiymətlərinin təsnifatı və beynəlxalq bazarlarda geniş tətbiq olunan qiymətlər
70. Dünya iqtisadiyyatında birjalar və birja əməliyyatları. Birjaların təskili forması və fəaliyyət mexanizmi
71. Mal birjalari (London, Çikaqo, Tokio, Paris, Sidney, Rotterdam və b.). Fond birjalari (Nyu-York, London, Tokio, Vyana, Frankfurt, ABS elektron fond birjalari, Euronext NV). Valyuta birjalari (London, Frankfurt, Amsterdam, Vyana, Sinqapur.). Elektron valyuta birjalari (Currenex , Atriax, FX Alliance- FXall).
72. Birja infrastrukturuları
73. Dünya iqtisadiyyatında transmilliləşmənin başlıca istiqamətləri və meylləri.
74. TMK-ın nəsiləri. Beynəlxalq korporasiyalar və transmilliləşmə. Transmilliləşmə proseslərini və TMK-ın formalaşmasını izah edən əsas nəzəriyyələr
75. Müasir mərhələdə transmilliləşmə və qoballaşma. Transmilliləşmə və dünya iqtisadiyyatında inteqrasiya prosesləri
76. TMK-ın dünya iqtisadiyyatına təsir mexanizmi
77. Transmilliləşmə proseslərinin və TMK fəaliyyətinin miqyasının qiymətləndirilməsində istifadə olunan göstəricilər. Transmilliləşmə indeksi (TNI). TNI-nin metodikası
78. Azərbaycan iqtisadiyyatında TMK-ların rolu və perspektivləri
79. Azərbaycanın qlobal, regional və ikitərəfli əlaqələri. Azərbaycanın beynəlxalq və regional iqtisadi təşkilatlarda iştirakı
80. Azərbaycan və Dünya Bankı. Azərbaycan və Beynəlxalq Valyuta Fondu. Azərbaycanlaq və ÜTT münasibətləri
81. Azərbaycan və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı.
82. Azərbaycan və MDB
83. Azərbaycanın iştirakı ilə perspektiv enerji layihələri. TAP və TANAP layihələrinin Azərbaycanın beynəlxalq enerji təhlükəsizliyi sisteminə perspektiv töhfələri

Təvsiyə olunan əsəbiyyat

1. Todaro and Smith. "Economic development". Pearson, 2020
2. Mirisli F.R dünya iqtisadiyyati.- dərslik Moskva.- 2015 tərcümə UNEC 2016 .650 səh
3. Mehemet Karagül. Dünya Ekonomisi. 2. Ankara: 2011
4. İrsad Kərimli. İqtisad Elmi: aktual problemlər və real yanasmalar.-Baki. 2013
5. İ.Kərimli.,N Suleymanov Milli iqtisadiyyatin əsasları.- Dərslik Baki 2001.- 370 səh.
6. Azərbaycan beynəlxalq aləmdə <http://files.preslib.Az/projects/Azerbaijan/g19.pdf>
7. Müasir *beynəlxalq münasibətlər* və Azərbaycanın xarici siyasəti. Dərslik. Baki – 2005
8. Randy Charles Epping, A Beginner's Guide To The World Economy//Vintage Books A division of random house, inc. New york 1995
9. S.H.Наґийев, Ə.İ.Байрамов, Dünya iqtisadiyyatının tarixi (dərslik), Bakı 2011
10. Randy Charles Epping, A Beginner's Guide To The World Economy//Vintage Books A division of random house, inc. New york 1995
11. А.Захаров, Д.Кириченко, Е.Челмодеева — Валютные и универсальные биржи XXI века как антикризисный механизм финансового рынка: 2-е изд., перераб. и доп. — М., 2002 г
12. Halil Seyidoğlu, Uluslararası iktisad, Uluslararası hizmet ticareti, İyirmidokkuzuncu Bölüm, s.732-742, İstanbul 2001

13. UNCTAD Handbook of Statistics 2018 - Trade in services by category
14. World trade statistical review 2018 - World Trade Organization
15. Geosiyasət. Dərslik. Bakı. 2010,
16. P.Çornaya Geoiqtisadiyyat, rus dilindən tərcümə 2014. - səh. 72-74
17. Koçetov. Geoiqtisadiyyat. Dünya iqtisadi məkanının mənimsənilməsi. - M.: Norma 2014
18. Kərimli İ. Azərbaycanın geoiqtisadi inkişaf konsepsiyası və milli iqtisadi mənafeələr problemi. Azərbaycanın Vergi jurnalı 2012 №3 131-143
19. А.С.Булатова, Н.Н.Ливенцева - Мировая экономика и международные экономические отношения, Москва, Магистр 2010
20. İ.A.Kərimli -Dunya iqtisadiyyati.-Beynəlxalq ticarət,maliyyə və inkişaf, Bakı.- 2006. İng.dilindən tərcümə
21. A New Paradigm for Global Resource Availability, <http://www3.weforum.org/docs/pdf>
22. Rising to the challenge // wri.org/annualreport/2016-17
23. H.Seyidoğlu, Uluslararası İktisat, 2015
24. Ufuk Basoğlu, Nalan Ölmezoğulları, İlker Parasız, Dünya Ekonomisi, Bursa, 2001
25. А.С.Булатова, Н.Н.Ливенцева Мировая экономика Москва магистр 2010 (с.38-45)
26. Frederik P.Stutz, Barney Worf. Economy: Geography. Biznes, Denelopment. Sixth Edition, UST: Rearson, 2012, 488 s.
27. S.H.Nasıyev, Ə.İ.Bayramov, Dünya iqtisadiyyatının tarixi (dərslik), Bakı - 2011
28. Ломакин В.К. Мировая экономика.- Москва.-2007 672сəh
29. Иванов С.Ф. Демография современного мира. Мировая экономика в начале XXI в. Директ-Медиа. 2013 (с.336-373)
30. Transnational Corporations Volume 26, 2019, Number1/<https://unctad.org>
31. A Brief History of Transnational Corporations (by Jed Greer and Kavaljit Singh), <https://www.globalpolicy.org>
32. Claude Serfati. Financial dimensions of transnational corporations, global value chain and technological innovation. Dans Journal of Innovation Economics & Management 2008/2 , pages 35 -61
33. <http://www.worldoil.com/news/2017/11/29/worlds-largest-oil-consumer-needs-a-lot-less-oil-thanks-to-its-own-output>
34. <https://www.theguardian.com/business/2010/jan/08/china-us-car-sales-overtakes>
35. <https://markets.ft.com/data/world>
36. <https://www.stat.gov.az>
37. [http// www.imf.org](http://www.imf.org)